

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання

Кафедра теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»
(назва навчальної дисципліни)

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Фізична культура)
(назва спеціальності)**

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022р.

Розробники:

Федь І.А. - доктор філософських наук, професор, в.о. зав. кафедри ТМОФВіР

Рецензенти:

Шевченко О. В. - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання

Віцько С. М. - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін

Силабус навчальної програма розглянуто і схвалено на засіданні кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації

Протокол № 7 від «23» червня 2022р.

В.О. завідувача кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації

доктор філософських наук, професор.

Федь І.А.

Погоджено групою забезпечення спеціальності

014 Середня освіта (Фізична культура)

Керівник групи забезпечення

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри ТМОФВіР

Холодний О.І.-

Затверджено та рекомендовано до впровадження
Вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

«Теорія і методика фізичної культури у закладах освіти»

Кількість кредитів	5 кредити ECTS, 150годин: - з яких 40 год, становить контактна робота з викладачем (18 год.-лекції; 22 год.-практичних занять), 110 год-самостійна робота – Денна форма навчання. - з яких 24 год, становить контактна робота з викладачем (год .- 10 лекції; год. - 14 практичних занять), год – 126 самостійна робота – Заочна форма навчання.	
Рік підготовки, семестр	1 рік здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (1 семестр)	
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент освітньо-професійної програми «Середня освіта (Фізична культура)»	
Викладач		Федь Ігор Анатолійович, доктор філософських наук, професор, в.о. зав. кафедри ТМОФВіР
Контактна інформація	igorfed39278@gmail.com тел. +380502198974	
Консультації	Кожен четвер місяця, 13.10 –14.30	
Анотація навчальної дисципліни	<p>об'єкт вивчення – є навколишній та внутрішній матеріальний та духовний світ людини, який можна удосконалити та трансформувати у більш досконалий світ особистості методами фізичної культури та спортивного вишколу емпіричними та теоретичними методами.</p> <p>Предмет вивчення дисципліни є окремі закономірності функціонування і розвитку фізичного культури у навчальних закладах як загальна складова соціалізації особистості в суспільстві загальнокультурними чинниками</p>	

<p>Опис навчальної дисципліни</p>	<p>Мета навчальної дисципліни: є формування фахівців з вищою освітою за другим (магістерським) рівнем здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання з організації освітнього процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання, розвитку рухових здібностей і спортивного тренування в галузі фізичної культури.</p> <p>Завдання вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичної культури у закладах освіти»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування у студентів здатності вчитися та оволодівати сучасними знаннями; • формування у студентів здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; • формування у студентів здатності до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності учнів ЗЗСО; • формування у студентів здатності добирати і використовувати фізичні вправи на різних етапах навчання, доцільно і правильно застосовувати прийоми страховки; • формування у студентів здатності зміцнювати здоров'я учнів шляхом використання рухової активності та інших чинників здорового способу життя; • формування у студентів здатності здійснювати навчання, виховання та соціалізацію учнів у сфері фізичної культури, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. <p>Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК: Анатомія людини з основами спортивної морфології, Фізіологія людини, фізичних вправ та спорту, Гігієна шкільна та фізичного виховання, Психологія, Фізичне виховання учнів спеціальної медичної групи та лікувальна фізична культура.</p> <p>Програмні компетентності: Загальні компетентності(ЗК)</p> <p>(ЗК 1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>(ЗК 2) Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>(ЗК4) Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній та дослідницькій діяльності.</p> <p>(ЗК 5) Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>(ЗК6) Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в</p>
--	---

команді та автономно.
(ЗК 7) Здатність освоювати та вдосконалювати рухові уміння і навички з різних видів рухової активності та підтримувати загальний рівень фізичної активності і здоров'я.

Фахові (спеціальні)компетентності(ФК):

ФК 1 - Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК 2 - Здатність застосовувати інноваційні освітні технології та методики навчання з предметної спеціальності (на рівні профільної середньої освіти) у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ФК 3 - Здатність організовувати й управляти освітніми та робочими процесами в середній освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців.

ФК 4 - Здатність враховувати різноманітність індивідуальних особистостей здобувачів середньої освіти та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо).

ФК 5 - Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі середньої освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

ФК 6 - Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

ФК 7 - Здатність до володіння основами теорії та методики викладання фізичної культури в закладах освіти.

ФК 8 - Здатність до вільного володіння вміннями та навичками щодо моделювання системи організаційних і методичних форм проведення фізкультурно-спортивних, оздоровчих та реабілітаційних заходів у ЗЗСО.

ФК 10 - Здатність розробляти навчально-методичну документацію для забезпечення занять в закладах освіти (ЗЗСО) за предметною спеціальністю «Фізична культура».

ФК 15 - Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей у професійній діяльності.

Ключові слова: Фізична культура, заклади освіти, охорона життя і здоров'я дітей, рухові уміння і навички, рухова активність, фізична активність здобувач середньої освіти, учасник освітнього процесу, наставництво, супервізія, інтервізія.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1 – Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування середньої освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 3 – Застосовувати методики та інноваційні освітні технології у професійній діяльності у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПРН 4 – Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПРН 5 – Вміти здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу.

ПРН 6 Вміти моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище в закладі загальної середньої освіти.

ПРН 7 – Планувати, організовувати і здійснювати науково-педагогічні (експериментальні) дослідження у сфері середньої освіти на засадах академічної доброчесності; аналізувати, узагальнювати і презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

ПРН 8 – Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.

ПРН 9 – Розвивати у здобувачів уміння здійснювати самомотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності, самооцінювання та взаємооцінювання її результативності.

ПРН 10 – Вміти професійно організувати, здійснити та скорегувати процес фізичного виховання, спортивно-масової, оздоровчої роботи.

ПРН 12 – Обирати та застосовувати засоби і методи діагностики рухової діяльності, стану організму, залежно

від цілей і завдань, що вирішуються у процесі фізичного виховання у ЗЗСО.

ПРН 13 – Використовувати на практиці сучасні форми, методи, технології фізичного виховання, спортивної діяльності, реабілітації та оздоровлення.

Матеріали та ресурси:

Рекомендована література.

Основна

1. Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини (зб.наук.праць). – Львів: ЛДФЕІ, 2003.
2. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: [монографія], Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316
3. Вільчковський Е.С. Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник / Е.С. Вільчковський, О.І. Курок – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 428с.
4. Волков Л.В. Основи спортивної підготовки дітей і підлітків / Л.В. Волков – К.: Вища школа, 2003. - 152 с.
5. Дубогай О.Д. Навчання в русі. Здоров'язбережувальні педагогічні технології для дошкільнят та учнів [Текст]: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл., вихователів дошкіль. навч. закл., учителів фіз. культури, методистів, батьків] / О.Д. Дубогай, А.В. Цьось. – Луцьк: Вежа-Друк, 2017. – 324 с.
6. Круцевич Т.Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня – Київ: Олімпійська література, 2011.- 224 с.
7. Куц О.С. Інтенсифікація формування знань з теорії та методики фізичного виховання учнівської молоді: навчальний посібник / О.С. Куц, В.І. Романова – Рівне: О. Зень, 2017. – 384 с.
8. Москаленко Н.В. Орієнтовні уроки фізичної культури в початковій школі з інтерактивними методами навчання для 1 – 4 класів / Москаленко Н.В., Лаврова Л.В., Савченко В.А., Гут Л.М. – Д.: Україна, 2012. – 348 с.
9. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів [монографія] / Н.В. Москаленко. – 2-е вид., перероб. та допов. – Дніпропетровськ: Інновація, 2010. – 344 с. .
- 10.Сергієнко Л. П. Терміни і поняття у фізичній культурі

– Л.П. Сергієнко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.- 264 с.

- 11.Сергієнко Л.П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання: Навчальний посібник / Л.П. Сергієнко – Харків: «ОВС», 2007. – 271 с.
- 12.Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 391 с.
- 13.Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 2. – 367 с.
- 14.Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2004. – Ч. 1. – 272 с. – .
- 15.Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2004. – Ч. 2. – 248 с.

Допоміжна.

1. Сергієнко Л.П. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту: підручник / Л.П. Сергієнко. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 542 с.
2. Фізична культура в школі: методичний посібник / за загальною редакцією С.М. Дятленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 176 с.
3. Цьось А.В. Історія фізичного виховання на теренах України з найдавніших часів до початку ХІХ ст.: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А.В. Цьось, Н.А. Деделюк. – Луцьк: Східноєвроп. Навч. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 456 с.

Платформи та сервіси дистанційного навчання:

Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<http://212.3.125.77:9090/moodle/my/>)

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Закон України "Про фізичну культуру і спорт" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=229-88-%EF>.

	<p>2. Нова Українська школа [Електронний ресурс] // Концептуальні засади реформування середньої школи // Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/280/konczepczziya.pdf</p> <p>3. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.rada.kiev.ua; http://www.nau.kiev.ua; http://www.ukrpravo.kiev.com; http://www.liga.kiev.ua.</p> <p>4. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.nplu.kiev.ua</p>
<p>Теми</p>	<p><i>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</i></p> <p>Тема 1. Урок як основна форма фізичного виховання школярів.</p> <p>Тема 1.1 Характерні риси, зміст і побудова уроку.</p> <p>Тема 1.2 Структура уроку</p> <p>Тема 2. Підготовка учнів до самостійних занять фізичними вправами.</p> <p>Тема 2.1 Виховання інтересу до занять.</p> <p>Тема 2.2 Вироблення вмінь і навичок працювати самостійно.</p> <p>Тема 3. Форми фізичного виховання протягом навчального дня</p> <p>Тема 3.1 Загальна характеристика позаурочних занять.</p> <p>Тема 3.2 Спортивна година у групах подовженого дня.</p> <p>Тема 4. Позакласні заняття фізичними вправами.</p> <p>Тема 4.1. Некласифікаційні змагання школярів.</p> <p>Тема 4.2. Фізкультурно-художні свята</p> <p>Тема 5. Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів.</p> <p>Тема 5.1. Документи планування, що складаються вчителем (Річний графік навчально-виховної роботи, Робочий план, Конспект уроку)</p> <p>Тема 5.2. Контроль навчального процесу.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-роздум, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна презентація тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, диспут, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, вирішення проблемних ситуацій, семінар-вирішення</p>

	<p>ситуаційних задач, аналіз конкретних ситуацій (casestudy); наочні методи: спостереження демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, самостійна робота (робота із друківаними та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань: конспектування, анотування, складання ментальних карт, написання есе); відеометод: дистанційні, мультимедійні.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Для того, щоб успішно опанувати навчальну дисципліну необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних завдань, аналізу педагогічних ситуацій.</p> <p><u>Поради здобувачам для успішного навчання.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Не потрібно просто перечитувати свого конспекта та подручник, доречно ставити собі запитання і шукати на них відповіді, використовуючи в тому числі і навчальні матеріали. Аналізуйте власний досвід комунікації. 2. Поєднуйте нову інформацію з тією, яку вже знаєте. 3. Конструйте ментальні карти, опорні схеми тощо. Візуалізація сприяє кращому усвідомленню і запам'ятовуванню матеріалу. 4. Знайдіть свій індивідуальний стиль навчання. Враховуйте власні біоритми, «піки» і «спади» працездатності. 5. Розвивайте самодисципліну і вчіться раціонально розподіляти час. 6. Співпрацюйте один з одним, з групою та завжди прагніть до взаємопідтримки. 7. Будьте впевненими у собі і своїх діях, коректними у спілкуванні з іншими, не порушуй етичних норм та правил поведінки. 8. Регулярно відвідуйте заняття та виконуйте рекомендації викладачів щодо навчання. 9. Поважайте думку оточуючих та вчіться відстоювати власну. 10. Не бійтесь експериментувати, відкривати щось нове для себе. 11. Ведіть здоровий спосіб життя і пам'ятайте про правила гігієни розумової праці.
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i> <i>Види:</i> поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий залік, екзамен). <i>Методи:</i> усне опитування, письмові роботи, тестування, виконання контрольних нормативів.</p>

Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.

Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобуті в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ” (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:

1.Набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю.

Види робіт	Бали
присутність на лекції, активна участь у її перебігу, складання опорного конспекту лекції	до 2 балів
відповідь під час усного опитування на практичних заняттях	до 5 балів
виконання тестових завдань на практичних заняттях	до 4 балів
участь у обговоренні дискусійного питання, доповнення виступаючого або суттєве запитання виступаючому	до 2 балів
активна участь при виконанні практичного завдання	до 5 балів
написання, презентація реферату	до 10 балів
виконання завдання самостійної роботи з теми (за кожний тип роботи)	до 5 балів
підготовка та доповідь з презентацією	до 15 балів

2. Формою підсумкового контролю є:

- у 1 семестрі - іспит;

Результатом поточного контролю в 1 семестрі є накопичувальна система оцінювання.

Якщо здобувач за результатами поточного контролю у 1 семестрі набрав **60 балів і вище**, то він може:

бути звільненим від складання екзамену й отримати 60-80 балів автоматично

бути звільненим від екзамену й отримати 81-100 балів автоматично, (за умови відсутності пропусків з усіх навчальних дисциплін семестру без поважних причин + надання в деканат виконаних самостійних робіт з навчальної дисципліни)

бути допущеним до складання екзамену (у разі бажання підвищити результат поточного контролю)

Екзамен складається з теоретичного, методичного питань та практичного завдання (вирішення педагогічної ситуації)

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною Шкалою	За національною шкалою	
	Залік	екзамен
90 – 100 балів	зараховано	відмінно
89 – 75 балів		добре
60 – 74 балів		задовільно
26 – 59 балів	незараховано	незадовільно
0-25 балів		неприйнятно

Порядок повторного проходження контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ»»

(<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>).

❖ **Політика щодо відвідування занять:** відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але, безпосередньо, з навчальною метою – для **вивчення** дисципліни.

	<p>❖ Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unicheck. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань.</p> <p>Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності, отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ “ДДПУ”» можна ознайомитись на лінком:</p> <p>http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичної культури у закладах освіти» полягає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набуття здобувачами теоретичних, методичних знань, практичних умінь в галузі фізичної культури; - пізнання процесів соціальної інтеграції людини з метою фізичного і духовного вдосконалення та підвищення соціальної активності, її завданнями; - осмислення інтеграційно-цілісної сукупності компонентів, найсуттєвіших властивостей і зв'язків, що утворюють і об'єднують різні сторони фізичної культури; - виявлення фундаментальних природних і соціальних основ та відношення до інших явищ; - формування в інтересах практики загальних закономірностей доцільно спрямованого використання і дальшого розвитку фізичної культури в суспільстві.

Доктор філософських наук,

Проф.. зав. кафедри ТМОФВіР

Федь І.А.